

vékeny, mely az úgynevezett *Lőrincz-rajt* szolgáltatta.

Ujdonságok: A Nap sugárzására vonatkozó újabb megfigyelésekből elég nagy valószínűséggel következtethető a világtér hőmérséklete, melyet régebben -140° -nyinak vettek volt föl. A Merkúr távolságában a térben álló fekete test $+156$, a Vénusz, Föld, Mars, az Asteroidák, Jupiter, Saturnus, Uranus és

Neptunus távolságában álló fekete test pedig $+94^{\circ}$, $+65^{\circ}$, $+32^{\circ}$, -0° , -49° , -80° , -102° és -132° hőmérsékletű volna. Olyan test, mely a térben csupán az álló csillagok sugárzásának van kitéve, $-267^{\circ}.4$ hőmérsékletű, tehát alig egynehány fokkal melegszik az úgynevezett abszolút zéruspont (-273°) fölé.

K. R.

TÁRSULATI ÜGYEK.

A növénytani szakosztály 1897. évi márczius 10-iki ülését elhunyt elnöke, Jurányi Lajos emlékének szentelte.

Klein Gyula alelnök röviden megemlékezett az elhúnytról. Az ülés elhatározta, hogy a gyász jeléül az elnöki széket csak a legközelebbi tisztújító ülésen fogja betölteni s felkérte Klein Gyula alelnököt és Mágócsy-Dietz Sándor jegyzőt, hogy valamelyik későbbi ülésen méltatnák Jurányi Lajos érdemeit.

1897. április 8-ikán tartott ülésén

1. Dégen Árpád bemutatja Flatt Károly dolgozatát: a) *Vázlatok a hazai botanika legrégibb történetéből*, a melyben egyes adatokat helyreigazít, nem ismert tényeket derít ki s az ismertek közül is néhányat újabb adatokkal világosít meg. b) *Bauhini Pinex redivivus*, dolgozatában a Bauhin felsorolta fajokat egyeztetni össze a Linné fajaival.

2. Borbás Vincze: a) Budapest határából vagy környékéről 35 növényt mutat be részint megismerés, tisztázás, részint a főváros flórája kibővítése érdekében.

Ilyen az *Elymus crinitus var. microstachys*, *Stipa longifolia* (St. tirsá aut., nem Stev.), *Dasypyrum villosum var. glabratum*, *Dactylis glomerata var. villiflora*, *Digitaria intercedens*, *D. glabra*, *Carex prolixa*, *Humulus japonicus*, *Rumex erubescens*, *R. pratensis*, *R. Baueri*, *R. obtusifolius*, *Salix Hungarica* (*S. angustifolia* $\times$ *Caprea*), *Corylus avellana var. striata*, *Knautia arvensis var. perpurpurans* (Kn. atrorubens Brandza), *Senecio procerus* Rehb. (nem Gris.), *Carduus orthocephalus*, *Campanula rotundifolia var. hirta*, *Specularia Speculum*, *Rhinanthus Freynii*, *Verbascum Schmidlii*, *Glechoma Pannonica* (*G. hirsuta* $\times$ *hederacea*), *Bifora radians*, *Viola lucorum*, *Thalictrum simplex*, *Delphinium paniculatum* Host, *Cardamine dentata* viola-

cea pleniflora, *Silene Gallica*, *Portulaca sativa*, *Euphorbia salicetorum* Jord. *E. acuminata*, *Polygala comosa var. subsempervirens*, *Linum catharticum* egy tövön keresztetző és hármastagú örves levelekkel, *Pirus nivalis*, *Rubus Idaeus var. subcandicans* (*R. pseudo-idaeus* Freyn), *Medicago glomerata*, *Lathyrus silvester*.

b) Sterneczeknek *Alectorolophus* című monografiáját ismerteti. A munka az évszakbeli másformaságon alapul, tavaszi és őszi fajokat különböztet meg. Biológiai tekintetben figyelemre méltó a kakasczímer ágatlansága, vagy hogy az első ág meg a legalsó pár virág között nincs közbeiktatott levél, melynek tövéből virág nem fakad (tavaszi fajok), továbbá az az alaksorozat, a melynek első ága és legalsó pár virága között olyan levelek vannak közbeiktatva, a melyek mellől virág nem sarjadzik (őszi fajok), de szisztematikailag alig követésre méltó, mert ezen úton a fajok száma megkétszereződik s jelentéktelen alakok egymástól elszakítodnak, másrészt az előadó tapasztalata szerint az őszi alakot nemcsak a késő időszak, hanem már május vége felé a kövér föld is előidézheti (*Rhinanthus stenophyllus* a Csepel-sziget partján, 1896. máj. 25). Ennek ellenében nem helyesli, hogy nevezetesebb bélyegnek, a zászlós és zászlótlan magnak Sterneczek csak alárendelt szerepet enged, pedig a »semen alatum« és »semen exalatum« más génusz körében fajt alkot. Helyteleníti a társautorsággal bonyolított nomenklaturáját is, melynek keresztülvitelében St. nem következetes, mert például majd *Alectorolophus goniotrichus* (Borb) Stern.-et, majd csak »*A. goniotrichus* Stern.«-t ír, az utóbbinak azonban semmi jogosultsága sincs, az első alkalmazásától pedig előbbi híve, maga *Ascheron* is elpártolt. A *Rhinanthus* vagy *Alect. Rumelicus* a *Rh. glandulosus*

elé állítandó, mert leírásuk egyeztetendőbeli, az első rendszeren van ismertette, sőt rajza is megvilágosítja, ellenben a Rh. maior var. glandulosus csupán két szóval való jelzése (»calyce glanduloso-piloso«) miatt nincs eléggé ismertette, e szerint a Rh. Freynii is lehetne.

A chemia-ásványtani szakosztály 1897. márczius 29-ikén tartott ülésén

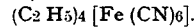
1. Illosvay Lajos előterjesztette A sbóth Sándor-nak következő czlmű értekezését: »A valódi vaj megkülönböztetése a mesterséges vajtól és új módszer a különféle zsiroknak egymástól való megkülönböztetésére«. A szerző a vaj minőségének megállapítására az olvadáspont, az elszappanosítási szám, a Hehner- és Reichert-féle szám meghatározásán kívül ajánlja az olajsav mennyiségi meghatározását, a mi jó szolgálatot tehet, ha arról van szó, hogy a vaj miféle és mennyi idegen zsírral van hamisítva.

Muraközy Károly, Pfeifer Ignác, Tóth Gyula kétségsnek tart-

ják, hogy még az olajsav meghatározása is elégséges volna a hamisítás természetének megállapítására.

2. Buchböck Gusztáv »A carbonylsulfid hydrolytos bomlásának sebességéről« című előadásában ismertette, hogy a carbonylsulfid különféle olyan sódatokban, melyek rá nem hatnak, miként bomlik.

Ugyanő »A ferrocyanethyl molekulasúlyáról« tartott előadásában ismertette, hogy a fagyáspont csökkenési módszerrel a molekulaképletet így kell írniuk:

Bugarszky István kívánatosnak tartja a módszer részleteinek közlését is.

3. Szarvasy Imre »A magnesium-methylatról« értekezve ismertette, hogy ha methylalkohol és magnézium különféle körülmények között közvetlenül hatnak egymásra, hidrogénfejléssel magnéziummethylát képződik, mely amorf vagy kristályos lehet s utóbbi alakban három molekula methylalkoholt tartalmaz.

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(18.) *Magyar orvosok és természetvizsgálók XXIX-ik, trencsényi vándorgyűlése.* A magyar orvosok és természetvizsgálók ez évi vándorgyűléseit augusztus 22—25-ikéig tartják Trencsénben, melyre Társulatunk tagjait az előkészítő bizottság ezennel meghívja. Trencsén vármegye és Trencsén városa hazafias lelkesedéssel, igaz vendégszeretettel fogadja a vándorgyűlés tagjait.

A tudományos és népszerű természettudományi és orvosi előadásokon kívül kirándulások is tervben vannak Trencsén-Teplicz, Pöstyén és Rajecz-Teplicz fürdők megtekintésére.

E vándorgyűlés tagja mindenki lehet, ki az orvosi, természeti és rokon tudományokat műveli vagy kedveli. A résztvevők díja 5 forint, melyért a tagok a vándorgyűlésről szóló munkálatokat megkapják. A tagsági díj vagy előre beküldendő augusztus 15-ikéig Dr. Szalkay Gyula pénztárnokhoz (Budapest, VII., Kerepesi-út 44. sz., I. 6.), vagy a személyes beiratkozásnál augusztus 19-ikétől kezdve Trencsénben, a vándorgyűlés irodájában fizetendő le.

A vándorgyűlés tagjai a m. kir. államasutak és kezelősök alatt álló vasutak, valamint a kassa-oderbergi vasút vonalain következő kedvezményben részesülnek: az I. osztályon II-od osztályú egész, a II. osztályon III-ad osztályú egész, s a III. osztályon II-od osztályú fél jeggyel utazhatnak, a vándorgyűlés pénztárnoka útján a jelentkezés, illetőleg résztvevés díjának beküldése alkalmával szereshető igazolvány alapján.

Minden iránt, a mi a vándorgyűlésre vonatkozik, a központi választmányi titkároknál (Lakits Ferencz, Budapest, VIII., Csokonay-utca 8/b. sz. és Prochnov József, Budapest, VIII., József-körút 55. sz.) tudakozódhatnak, úgyszintén a vándorgyűlésen tartandó előadások is náluk jelenthetők be.

(19.) *A galagonya-lepke tömeges megjelenése.* Vidékünkön a galagonya-lepke (Pieris crataegi) az idén óriási mennyiségben jelentkezett. A gyümölcsfákat annyira ellepte ez a lepke, hogy az ember azt hinné, most van a virágzás ideje. Az elűljárság és egyes gyümölcsösgazdák, elősegítendők elpusztításukat, a lakossággal és különösen az iskolás gyermekekkel fogdosatják össze őket, 10—50 darabját krajczárjával fizetve. Az eredmény meglepő. Egy-két nap alatt Nagy-Becskereken mintegy 70,000 lepkét, Rudolfognád községben 200,000 lepkét fogdosnak össze, de még alig látszik, hogy fogytak volna.

IFJ. DÖRNER ISTVÁN.

KÉRDÉSEK.

(70.) Bátorkodom az idezárt őszi barackfa-leveleket beküldeni azon kérelemmel, hogy kegyeskedjék a Közlöny megfelelő rovatában tudatni, mi idézi elő a levelek baját és mikép lehetne ellene védekezni.

A. L.

(71.) Küldök egy nagyon szépen munkált madárfészket, melyet még április elején találtam a kertünkben, egy útszélen álló fiatal fenyőfának egyik felső ágára építve szorosan a törzshöz. Először azt hittem, valami gomba-féle kinövése a fának, mivel a kis nyílása ellenkező irányban volt tőlem, mit csak azután vettem észre, hogy a fészket levettem. Nagyon sajnáltam, hogy bántottam, de már késő volt.

Hogy miféle madár építette, nem tudom; kérem, tessék ezt velem a feleletek rovatában tudatni. Ö. Sz. A.-NÉ.

(72.) A rézgálic igen fontos szerepet játszik a gazdaságban és szőlőművelésben. A nagy évi fogyasztás miatt azonban a kereskedésbeli rézgálicot nagyon hamisított vasgálicczal és egyéb anyagokkal, s az ily gálicz azután lepörkenti a leveleket. Tisztelettel kérдем:

1. Mely kémiai analízissel konstatálható a hamisítás?
2. Mely módszer szerint határozna meg a laikus is? Így, mivel a vasgálicz csersavval fekete csapadékot, tentát ad, elegendő ez?
3. A rézgálicot Kőrmöczbányán mint mellékterméket kapják. Innen szereztem be

szükségletemet; hogyan történik a rézgálicz finomítása, tehát hogyan tisztíthatnám meg?

4. Termés rézgálicz hazánkban Szomolnokon, Úrvölgyön és Újmoldován előfordul; mint ilyet bányásszák-e?

5. A külföldről nagy mennyiségben szállítják ez anyagot; mennyi jut be az országba évenként? (Ez többnyire hamisítvány!)

6. Hozzávetőlegesen mennyit fogyasztunk e czikkből évenként? K. H. I.

(73.) Piros anilinfestéket mivel lehet mosókélméből kivenni? P. G.

(74.) Kérem, tessék közölni velem a szalámi készítésének módját. F. A.

(75.) Mellékelve küldök egy szárnyatlan lepkét, mely egy 2 1/2 cm. hosszú, sötétbarna, vékony hártájú bábból fejlődött; a báb ezenkívül ritka szövésű, de erős szálú hálóval volt körülvéve. Sohasem láttam még ilyet, azért kérek felvilágosítást, hogy miféle lepke lehet. S. R.

(76.) Hogyan lehetne a tisztviselő telep vízvezetéki vizét akképen lágyítani, hogy másra alkalmasabb legyen? O. J.

(77.) A csatolt darab az ú. n. »Graphophon« hanggyűjtő készülék hangfelfogó hengerének töredéke. Kérek szíves választ, hogy minő anyagokból áll ez? W. N.

(78.) Van-e magyar nyelven írott olyan mű, mellyel a pázsitféléket biztosan meg lehetne határozni; s ha igen, melyik az, s hol szerezhető meg? H. A.

FELELETEK.

(61.) Különböző irányból összeverődő szelek alkotják az úgynevezett forgószelet; s mert egyikök sem enged a másiknak, általánosan ismeretes a körbenforgása; maga a középpont is bámulatos gyorsan száguld tova, felsőrésze láthatóan, csavaralakúlag mindig fölfelé tör a ritkább levegőbe az alul levő erő nyomásának következtében, mely a szó szoros értelmében a földet söpri. Az ilyen forgótölcser középpontja légüresen marad, s ezen oknál fogva — erejéhez képest — magához vonja, s örült sebességgel viszi a helyéből elmozdítható különböző tárgyakat. Nemcsak háztetőt, s kutágot, hanem sokszor teljes erejükben levő élőfákat is kicsavar gyökerestül s néha a tizedik község határában dobja le.

Ha a sik tengeren avagy kisebb tavak felett száguld az ilyen forgószelet, miként a

szárazföldön a port a nehezebb tárgyakkal, úgy a tengerből, esetleg a tavakból a vizet a benne levő halakkal s békákkal együtt magával ragadja, s több mérföldön keresztül tovább viszi, míg meg nem semmisül.

Megemlítem itt, hogy 1864-ben Baranyamegyében Keő község határát s a közel szomszéd községeket egy borzalmas orkán — melyből csak kevés eső, de több mint egy órán keresztül egész záporként esett a béka — oly annyira emlékeztetéssé tette, hogy napokon keresztül, a ki csak kezét emelhette, az apró s vörösoltú békák agyonverésével volt elfoglalva, melyek nemcsak az udvart, hanem a bezárt kamrát, pinczét, sőt a szobát is teljesen ellepték.

LEDŐ ISTVÁN.

(61.) Az állatok vándorlása főleg *aktív* és *passzív* úton történik; *aktív* úton, mikor

az állat maga ered útnak, passziv úton, mi-
kor az állatot légáramlás vagy tengeráramlás
sodorja el s viszi tova. A kérdéses békák
vándorlása is ilyen természetű. Keller,
»Das Leben des Meeres« című munkájában,
mely az ősszel magyarul is meg fog
jelenni, egész fejezetet szentel a tenger lakói
vándorlásának, melyből a békavándorláshoz
hasonló következő esetet említjük fel: »Elő-
adódott az is, hogy a tenger lakóit elragad-
ták a légáramlások s azután nagy csoportban
hullottak le a szárazföld belsejében. Az úgy
mondott *hal-esők* már az ókorban ismeretesek
voltak; P h a n i a s beszél, hogy Chersones-
ben három napig egymás után halak estek
az égből; *hering-eső* volt már Angolország-
ban, Skótországbán és egybeült, sőt 1806-ban
Oldenburgban *tarisznyarák-eső* is volt«. A
békák, miként ebből is kitetszik, a szél szár-
nyán jutottak a hajóra. Cs. L.

(70.) A beküldött barackfaleveleket
az ú. n. *Exoascus deformans* nevű gomba
lepte el. Ez ellen csak az összezsugorodott
leveleknek leszedetését ajánlhatom és pedig
minél előbb, annál jobb:* jövőben tehát
mihelyest csak mutatkozni fognak.

Másik segítő eljárás legyen az, hogy
az ilyen fácskák ágait, a melyeken a baj
mutatkozik, messük meg, vagy, mint kertés-
szeink mondják, »*messük erősen vissza*«, mert
e gomba teste, miceliumja a fában rejlik.
Ezen megmetszéssel sokszor megmentjük
annyira a fát, hogy a baj nem igen, vagy
csak kis mértékben mutatkozik rajta.

JABLONOWSKI JÓZSEF.

(71.) A zuzmókkal gazdagon kirakott
fészek valóban megtévesztheti az embert,
annyira hasonlít a zuzmók borított fenyő-
görcshöz; hiszen éppen az annak a kis ma-
dárnak vele a célja, hogy fészket bele-
olvassza környezetébe, hogy ne csak az
ember, hanem a tolvaj menyétek se vegyék
egy könnyen észre. A milyen remek a fészek,
olyan kedves az építője is, a hosszúfarkú
czinge (*Acredula caudata* Koch.), melyet
»*ős apó*«-nak is neveznek. Őszkor, mikor
éjjelenként már fagygni kezd s az erdő lombja
és állati élete gyérül, kis csapatokba gyűl
ez apró czinge s nyakába véve a világot
kószál ligetről ligetre, kertből kertbe, bá-
mulatos ügyességgel kutatja át a fák leg-
végső ágait, kitűnően egyensúlyozva testét

* Szívesen megírtuk volna e tanácsot
külön levélben azonnal, de a manupróriát
nem bírtuk kibetűzni. SZERK.

hosszú farkával és szedegetve a parányi her-
nyókat, lepketojást s mindenféle apró rovat.
Fészket tehát kár ugyan bántani, mindam-
mellett nem nagyon érzi meg ezt a véletlen
veszteségét: épít magának mihamar másikat
s költ kétszer is egy évben, 10—15 fiat is
nevelve egyszerre magának örömeire és az
emberek hasznára. P. J.

(72.) A rézgálicz hamisítása korántsem
olyan kiterjedt, mint tagtárs úr gondolja. A
chemiai gyárak szállította Ia rézgálicz 99⁰/₀
rézgáliczot kell hogy tartalmazzon, a hiányzó
1⁰/₀ legnagyobb részt vasgálicz. Ezt a minő-
séget a gazda szállítójával szemben minden-
kor kikötheti s ezen feltételeknek a becsü-
letes kereskedő könnyen meg is felelhet.
Vastól mentes rézgálicz, mint kereskedelmi
árúczikk, technikai czélokra egyáltalában
nincs, hanem csakis mint chemiai prepará-
tum, melynek ára is megfelelően nagy, a
közönséges rézgáliczhoz sokszorosa.

A kereskedő csak úgy hamisíthatja a
rézgáliczot vasgáliczsal, ha ez utóbbitan kris-
tályait a rézgálicz közé keveri. Ily durva hamis-
ítást azonban bárki is könnyen felismerhet.

Mint hogy tehát a közönséges rézgálicz
mindig tartalmaz kevéske vasgáliczot, a lai-
kustól végezhető qualitativ vasreakciók nem
használhatók, mert itt a vas mennyi-
leges meghatározása bírna csak értékkel, ezt pedig
csak szakember végezheti.

Különben legbiztosabb ismertető jele a
jó Ia rézgáliczhoz az ő tiszta kék színe és
kristályának fejlettsége. Az ilyen árú ritkán
tartalmaz nagyobb mennyiségű vasat.

A rézgálicz tisztítása úgy történik, hogy
vízben feloldják, besűrtik és újra kikristályo-
sítják. A tisztátlanság és a vasgálicz nagy
része ekkor az anyalúgban marad vissza.

»Termés rézgálicz«, a hogy kartárs úr
nevezi, nálunk elő nem fordul, a mennyiben
Szomolnokon és Urvölgyön az úgynevezett
czementvíz található, mely rezet és vasgáli-
czot foglal magában. E vízből a rezet mint
czementrezet kicsapják és rézgálicz gyártá-
sára használják fel.

Külföldről évenként körülbelül 6000—
7000 q rézgáliczot hoznak be. Ez árú azon-
ban nem hogy hamisított, hanem legnagyobb
részt sokkal tisztább, mint a honi gyártmány;
így a németországi és az angol gyárakból
idekerülő rézgálicz igen tiszta.

Hazánk évi fogyasztása e cikkben hozzá-
vetőlegesen 12,000 métermázsára tehető, mely-
nek alig felét gyártják idebenn.

BERNAUER ZSIGMOND.

(73.) Piros anilinfestéket tiszta alkohol-lal is ki lehet mosni; de ha ez célhoz nem vezet, a hígított chlórmez-oldattal való mosás szépen kiveszi a festéket. Utánna tiszta vízzel jól ki kell öblíteni a kelmét.

W. V.

(74.) Szalámi készítéséhez veszek 10 kg. szép marhahúst és 5 kg. disznóhúst; mindkettőről gondosan eltávolítom a faggyús, zsíros, bőrs és inas részeket; húsdarálón külön megörölöm a kétféle húst. Izlés szerint keverek hozzá apró kockákra vágott fagyott szalonnát, sót, paprikát és borsot. Tisztított erős marhabélbe, lehetőleg erősen tömött hurkatöltővel nyomom be a keveréket. (Ezt a munkát erős férfival kell végeztetni, mert a szalámi, ha nincs nagyon erősen töltve, tavasszal ránczosan fog száradni.) A bekötött szalámit a sonkapácza felül teszem és naponként megforgatom. Egy hét múlva lehetőleg hideg füstre akasztom és izlés szerint két vagy három hétig ott hagyom. Ha a füst nem egészen hideg, kevesebb ideig kell füstölni. Füstrel levéve, szitált fahamúban meghengergetem (ez nem épen szükséges) és szellős, hűvös helyen felakasztom.

Áprilisban, mikor a szalámi száraz és kemény, kezdek belőle néha eszegetni.

Megjegyzem, hogy pusztá elbűtítélet, hogy fűszer és foghagyma hozzákeverése a szalámi tartósságát öregbíti.

A foghagymásat sok ember nem eszi, a fűszernélkülit pedig mindeki jóízűen fogyasztja.

B. L.

(75.) A beküldött állat az *Orygia antiqua* L. nevű lepkének rendkívül kifejlett nősténye, melynek rendszeren csak csonka szárnya van. A hím felső szárnya barna, feketés rajzokkal, belső sarkán fehér pettyel; alsó szárnya egyszínű világosabb barna. Hernyója szürke, pirossárgás és fehér hosszávokkal, hátán sárga vagy sárgásbarna szőrcsomókkal, nyakszelvényén két kifelé álló szőr-ecsettel, s egy ugyan olyanall végső szelvényén. Gyümölcsfákon, de még akáczon is, 2—3 ivadékbán elég gyakori. A. L.

(76.) A tisztviselőtepi vízhez, hogy mosásra alkalmassá tegyük, 10 literenként

10 g. kristály (mosó) szódát kell tennünk, és az egészet 70—80°-ra felhevítenünk.

W.

(77.) A »Graphophon« hanggyűjtőkészülék hangfelfogó hengerének anyaga viasznak és stearinsavnak részben nátronnal elszappanosított elegyből áll.

W.

(78.) Speciális magyar mű, a mely a pázsítfélék ismertetésével foglalkozik, nincs. B e n t h a m-nak »A pázsítfélék rendszerét« Fl a t t K á r o l y ugyan magyarra fordította, de az magasabb értelemben írott szisztematikai, nem meghatározó munka. A használandó könyv ajánlása miatt különben ismerni kellene a kérdezőnek agrostografiai tájékozottságát. Kezdenek akár milyen jó florisztikai meghatározó munka elegendő lehet; ilyen lenne irodalmunkban H a z s l i n s z k y, Magyarhon edényes növényeinek füvészeti kézi könyve, Pest, 1872, S i m o n k a i Növényhatározója, P á t e r Gazdasági növénytana, de az utóbbi kettő a fajok leírását nem közli. Németből ajánlatos valamely szomszéd terület flóráját ismertető munka, pl. F r i t s c h Excursionsflora für Oesterreich (Bécs 1897.) vagy B e c k G., továbbá H a l á c s y J e n ő Flora von Niederösterreich. Speciális agrostografiai munka P a l i s o t d e B e a u v o i s Essai d'une nouv. agrostographie (Paris 1812), K u n t h Revision des Graminees (u. o. 1812) és Enumeratio plantarum I. k. v. Agrostographia (Stuttgart 1833), S t e u d e l Synopsis plantarum glumacearum (u. o. 1855), J e s s e n Deutschlands Gräser und Getreide-Arten zu leichter Erkenntnis nach dem Wuchse, den Blättern, Blüten und Früchten zusammengestellt und für die Land- und Forstwissenschaft nach Vorkommen und Nutzen ausführlich beschrieben, Lipsce 1863. A m a is működő agrostografusok legjelesebbje H a c k e l E d e, st-pölteni tanár, a kinek sok speciális agrostografiai munkája van, közte a Monographia Festucarum Europaeorum (Kassel és Berlin 1882), egész önálló mű. A szépen szárított pázsítfélék valamint más hazai növény determinálását, illetőleg revideálását szivesen elvállalja

BORBÁS VINCE.

METEOROLÓGIAI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1897. JUNIUS HÓNAPBAN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban						Párányomás milliméterben				Nedvesség százalékban			
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	maxi-muma	mini-muma	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép
1	745.2	745.1	745.1	745.1	18.7	24.8	22.0	21.8	26.0	16.4	12.9	12.6	11.4	12.3	81	55	58	65
2	45.3	45.6	46.7	45.9	19.4	22.5	18.8	20.2	23.4	15.2	10.6	11.4	14.5	12.2	63	56	90	70
3	47.6	46.4	46.9	47.0	19.2	23.3	22.4	21.6	25.3	16.7	13.8	13.7	16.6	14.7	84	65	83	77
4	45.3	43.4	44.0	44.2	20.9	25.8	20.1	22.3	25.8	16.2	13.3	11.7	13.0	12.7	73	48	74	65
5	44.6	44.2	44.4	44.4	20.6	24.8	19.5	21.6	25.6	16.3	11.2	11.7	12.9	11.9	62	50	77	63
6	44.7	44.2	44.4	44.4	21.2	26.0	20.9	22.7	27.7	15.5	13.1	13.7	14.7	13.8	70	55	80	68
7	43.7	42.5	43.7	43.3	20.4	26.9	19.8	22.4	26.9	18.8	13.4	13.0	13.9	13.4	75	49	81	68
8	44.2	44.3	45.9	44.8	19.2	23.9	17.3	20.1	24.1	16.4	12.9	10.7	9.6	11.1	78	49	66	64
9	47.9	44.9	42.2	45.0	15.2	24.5	17.7	19.1	25.2	12.6	11.2	10.9	13.7	11.9	87	48	91	75
10	43.4	44.9	46.7	45.0	15.7	17.1	13.3	15.4	18.0	13.3	11.0	10.3	8.9	10.1	83	71	78	77
11	49.6	51.5	52.8	51.3	11.8	14.3	11.7	12.6	14.5	10.9	8.7	8.5	9.6	8.9	85	75	95	85
12	53.0	53.5	53.9	53.5	14.1	16.5	17.0	15.9	19.0	11.3	7.2	8.4	8.6	8.1	60	60	60	60
13	53.6	53.1	53.0	53.2	17.9	23.1	16.6	19.2	23.8	15.2	8.1	9.1	10.6	9.3	53	43	75	57
14	52.4	51.0	50.7	51.4	18.8	25.0	18.6	20.8	25.2	15.0	9.3	8.5	11.7	9.8	57	36	73	55
15	49.9	48.9	49.2	49.3	19.4	25.9	18.4	21.2	26.4	14.2	11.6	10.1	11.5	11.1	69	41	73	61
16	48.6	47.2	46.1	47.3	19.5	27.8	21.0	22.8	27.8	15.2	12.6	12.6	13.8	13.0	75	45	75	65
17	44.7	43.2	43.4	43.8	20.5	28.5	19.4	22.8	28.5	15.4	13.2	12.2	13.6	13.0	74	43	81	66
18	45.7	46.2	45.9	45.9	14.0	19.0	14.8	15.9	19.9	13.1	8.4	9.7	9.3	9.1	70	59	74	68
19	44.3	43.3	42.6	43.4	15.5	17.1	10.8	14.5	19.0	10.8	9.9	11.6	9.2	10.1	76	80	95	84
20	41.4	42.3	42.8	42.2	9.8	14.6	13.0	12.5	17.2	8.7	7.5	7.6	7.3	7.5	83	61	66	70
21	44.2	45.5	47.1	45.6	12.5	18.4	15.4	15.4	18.4	9.0	7.6	8.0	8.3	8.0	71	51	63	62
22	49.5	50.4	51.0	50.3	14.8	19.3	16.9	17.0	20.6	13.1	9.5	9.0	9.6	9.4	76	54	67	66
23	51.5	51.3	51.1	51.3	15.8	22.6	17.5	18.6	23.0	13.8	11.1	11.1	12.9	11.7	83	55	87	75
24	50.8	49.5	48.8	49.7	19.3	25.0	19.5	21.3	25.3	13.7	9.8	11.2	12.0	11.0	59	48	71	59
25	47.7	46.7	46.4	46.9	21.2	26.8	20.8	22.9	27.4	15.2	10.9	11.2	13.5	11.9	59	43	74	59
26	46.0	46.3	46.9	46.4	22.6	30.5	24.1	25.7	30.5	16.4	13.5	14.2	16.2	14.6	66	44	73	61
27	49.3	48.0	47.7	48.3	22.7	28.7	25.6	25.7	29.2	18.0	15.1	15.4	15.3	15.3	74	53	63	63
28	48.1	48.1	49.8	48.7	19.8	26.2	21.2	22.4	26.6	18.2	14.6	12.9	15.0	14.2	85	51	80	72
29	51.9	51.7	51.6	51.7	20.0	25.5	19.8	21.8	25.7	17.1	10.4	12.0	13.2	11.9	59	50	77	62
30	50.8	49.8	49.4	50.0	20.4	26.8	21.2	22.8	27.5	14.1	12.0	13.0	13.7	12.9	67	50	74	64
Közép	747.5	747.1	747.3	747.3	18.0	23.4	18.5	20.0	24.1	14.5	11.1	11.2	12.1	11.5	72	53	76	67

2-án d. u. többször ●. — 3-án este NE-ben <, 1/210h esőnyom. — 6-án d. e. 10h ☾ ●. — 7-én d. u. 4—5h gyenge eső. — 9-én d. u. 4—5h ☾ crős záporral, éjjel ●, < SE-ben. — 11-én hajnalban kis eső, d. u. 2h-tól este és éjjel ●. — 12-én d. e. 12h-ig ●. — 17-én d. u. 6h ☾ kis esővel. — 19-én d. u. 1/22—5h és 1/28h-tól este és éjjel ●←mm. — 20-án reggel 7h körül és délben ●. — 23-án hajnalban kis eső. — 28-án éjjel esőnyom. — 29-én d. u., 5h és este 8h ●.

METEOROLÓGIAI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1897. JUNIUS HÓNAPBAN.

B.

Nap	Szélirányok és szél erő			Felhőzet				Ozon		Csapadék 24 óra alatt mm.	Földmágnességi megfigyelések Ó-Gyallán					
	7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reggel	2h d. u.	9h este	kés- zép	éjeli	napp.		E l h a j l á s			Horizontális intenzitás		
											7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reggel	2h d. u.	9h este
1	—0	NW ²	—0	7	3	0	3-3	0	0		7041'1	7050'1	7041'7	2-1102	2-1123	2-1116
2	NW ²	NE ²	—0	4	10	10	8-0	1	3	0-6 ●	41-4	50-8	44-2	129	134	123
3	E ¹	N ²	—0	8	5	6	6-3	0	0	ny. ● ☼	40-7	52-4	42-0	105	089	103
4	NW ¹	NE ³	NE ¹	1	6	6	4-3	0	0		44-5	51-6	45-4	114	102	116
5	NW ¹	W ¹	—0	2	5	4	3-7	0	0		41-0	52-6	45-9	110	103	115
6	—0	W ¹	NW ²	0	5	4	3-0	0	4	ny. ● ☼	39-1	50-5	45-8	104	098	117
7	NW ²	NW ³	W ²	0	4	8	4-0	3	8	0-8 ●	40-7	50-3	45-3	113	092	118
8	NW ²	NW ³	NW ³	3	2	2	2-3	6	3		40-4	50-4	45-5	110	106	116
9	NW ¹	SE ²	—0	10	8	9 ●	9-0	2	10	20-7 ● ☼	41-7	48-2	45-9	114	118	125
10	NW ³	NW ³	NW ³	10	9	1	6-7	8	10	0-2 ●	40-7	49-5	45-8	110	140	130
11	NW ²	NW ²	WN ¹	10 ●	10	10 ●	10-0	0	6	3-2 ●	42-8	51-8	45-3	112	125	126
12	NW ²	NW ³	N ²	10 ●	10	9	9-7	7	5	1-7 ●	40-7	49-3	45-1	116	129	136
13	N ³	NE ³	NE ¹	1	1	0	0-7	0	6		41-1	51-4	45-8	115	132	133
14	NW ²	NE ²	NE ¹	0	1	0	0-3	4	1		41-7	48-6	41-7	110	123	132
15	—0	E ¹	NW ¹	0	1	0	0-3	0	2		39-0	48-6	42-6	125	129	131
16	NE ¹	SE ¹	SE ¹	0	5	1	2-0	0	2		38-1	49-5	39-0	138	125	141
17	—0	SW ²	NW ⁴	0	5	9	4-7	0	8	ny. ● ☼	41-1	48-4	41-6	088	082	118
18	W ³	NW ³	W ¹	4	2	1	2-3	0	10		38-1	48-1	42-2	111	104	119
19	E ¹	—0	NW ⁴	10	10 ●	10 ●	10-0	0	10	39-2 ●	39-2	46-9	41-5	108	108	123
20	NW ⁶	NW ⁵	NW ³	10 ●	9	9	9-3	10	10	0-3 ●	37-1	48-5	42-9	117	117	130
21	NW ³	NW ⁴	NW ⁴	6	9	10	8-3	8	8		38-4	46-5	42-7	122	123	132
22	NW ²	NW ³	NW ¹	6	9	9	8-0	4	7	0-3 ●	37-5	46-7	42-6	115	115	124
23	W ²	—0	—0	7	8	3	6-0	3	0		38-3	45-9	41-7	108	114	126
24	NW ²	NE ¹	W ¹	2	1	1	1-3	0	8		40-1	46-8	42-1	120	113	123
25	NE ¹	E ¹	W ¹	0	1	0	0-3	0	6		37-6	47-6	42-5	116	128	127
26	—0	NW ²	NW ²	0	1	3	1-3	0	4		38-3	46-7	43-0	117	126	127
27	—0	S ¹	E ¹	0	3	8	3-7	0	8		36-9	48-5	43-1	122	124	129
28	W ¹	NW ²	NW ¹	10	6	2	6-0	6	3	ny. ●	40-6	47-6	42-6	122	113	135
29	NW ²	E ¹	SE ¹	2	7	1	3-3	0	7	ny. ●	38-2	48-8	42-4	112	108	123
30	—0	W ¹	—0	0	1	3	1-3	0	3		37-4	48-2	41-6	119	119	126
Össz.	1-6	2-0	1-4	4-1	5-2	4-6	4-6	2-1	5-1	67-0	7039'8	7049'0	7043'4	2-1115	2-1115	2-1124

Az egyes elemek szélső értékei (maximum és minimum) k ö v é r betűkkel vannak szedve.

A csapadékos napok száma 9; viharos nap 2 volt.

A szélirányok eloszlása: N NE E SE S SW W NW Szélcsend.
3 10 6 4 1 1 10 39 16

Jelek magyarázata: köd ☼, eső ●, hó ✱, jégeső ▲, dara △, égi háború ☼, villogás ⚡, ónos eső ☉, harmat ☁, dér ☁, zuzmára V, ny. = csapadék nyoma, ☄ = szélvihar, N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot.

JEDLIK ÁNYOS.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.